

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/217/192/95

ZNACZENIE NARODOWOŚCI OSÓB UBIEGAJĄCYCH SIĘ O URZĄD PREZYDENTA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, GRUDZIEŃ '95

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W trakcie prezydenckich kampanii wyborczych pojawiają się opinie i argumenty odwołujące się do stereotypów etnicznych, niechęci do określonych nacji czy wręcz ksenofobii. Posługujący się nimi kandydaci (np. Leszek Bubel w ostatnich wyborach) liczą na możliwość pozyskania zwolenników dzięki mobilizacji części elektoratu właśnie wokół tego rodzaju haseł.

Wydaje się, że taka argumentacja odegrała największą rolę w pierwszych po wielu latach w pełni demokratycznych wyborach prezydenckich, które sprzyjały przyjmowaniu postawy ochrony własnego narodu i troski o „właściwe” reprezentowanie społecznych i narodowych interesów¹. Tożsamość narodowa pojawiała się jako podstawowa struktura porządkująca - „swój, bo Polak” było niezbędnym warunkiem zapewnienia sobie poczucia, że wybiera się kandydata, który będzie dobrym reprezentantem podstawowych interesów społecznych.

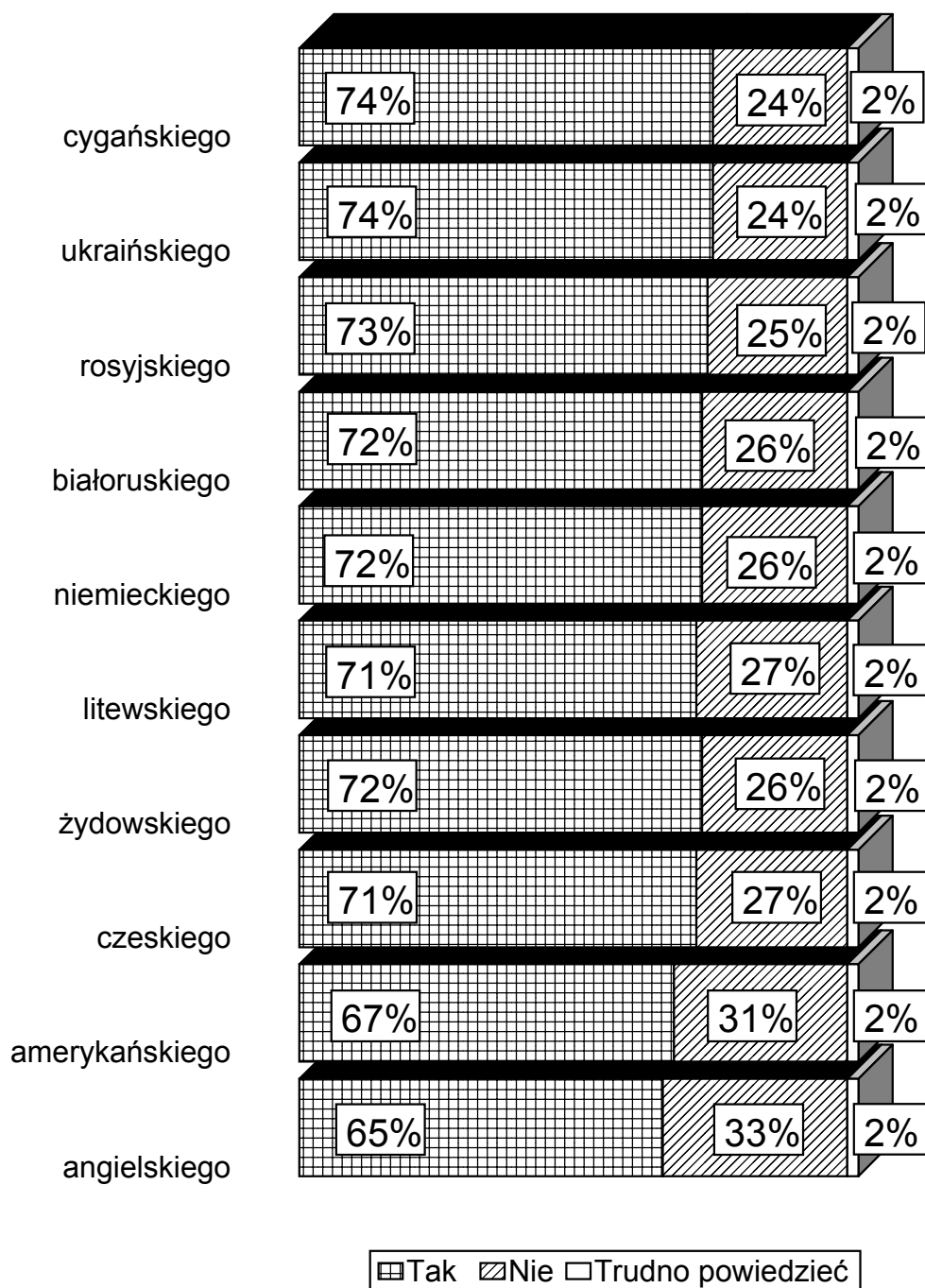
Wyniki wyborcze kandydatów odwołujących się do tego rodzaju argumentacji świadczą o tym, że czasy ich największej popularności raczej minęły, jednak wydaje się, że myślenie kategoriami „swój” i „obcy” nadal jest istotną, często ukrytą, przesłanką politycznych wyborów Polaków. Nieufność do kogoś, kto jawi się jako „obcy”, wydaje się głęboko wpisana w postawy polityczne znacznej części naszego społeczeństwa.

Jako wskaźnik tego rodzaju postaw można potraktować pytanie o akceptację prezydenta narodowości innej niż polska. Czy Polacy zgodziliby się, aby pierwszą osobą w państwie został obywatel polski pochodzenia niepolskiego? Wobec jakiej nacji Polacy mają największe obiekcje, a wobec jakiej najmniejsze? Między I a II turą wyborów zapytaliśmy o to naszych respondentów².

¹ Por. I. Krzemiński, *Polacy i Żydzi w świetle badania socjologicznego*, „Kultura i Społeczeństwo” 1995 nr 3 (lipiec-wrzesień).

² Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (66) zrealizowano w dniach 9-12 listopada ‘95 na 1254-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

RYS. 1. CZY MIAŁ(A)BY PAN(I) COŚ PRZECIWKO TEMU, ABY PREZYDENTEM WYBRANA ZOSTAŁA OSOBA, KTÓRA JEST OBYWATELEM POLSKIM POCHODZENIA:

Zdecydowana większość ankietowanych odrzuca możliwość, by prezydentem został obywatel polski innej narodowości niż polska. Można przypuszczać, że większość badanych sądzi, iż prezydent nie-Polak nie byłby w stanie właściwie reprezentować interesów kraju.

Jeśli potraktować to pytanie jako wskaźnik politycznych sympatii do poszczególnych nacji, to można powiedzieć, że stosunkowo najmniej kontrowersji wzbudziłby prezydent Polak pochodzenia angielskiego lub amerykańskiego, choć i tak sprzeciw wobec niego deklarowałyby po dwie trzecie badanych. Politycy reprezentujący inne (uwzględnione w pytaniu) grupy narodowościowe byli odrzucani prawie jednakowo często przez blisko trzy czwarte ankietowanych.

Elektoraty poszczególnych kandydatów różnią się stopniem akceptacji prezydenta nie-Polaka. Inną niż polska narodowość prezydenta najłatwiej zaakceptowałyby elektorat Jacka Kuronia. Można sądzić, że jego zwolennicy przywiązują stosunkowo najmniejszą wagę do pochodzenia kandydata na prezydenta, ważniejsze zaś są dla nich inne jego cechy. Do kryteriów narodowościowych największe znaczenie przywiązują sympatycy Jana Olszewskiego. Wśród jego zwolenników najczęściej sprzeciwu wzbudziłby kandydat pochodzenia cygańskiego, ukraińskiego i żydowskiego, choć w podobnym stopniu entuzjazmu nie wywołałaby również osoba narodowości białoruskiej, litewskiej lub rosyjskiej.

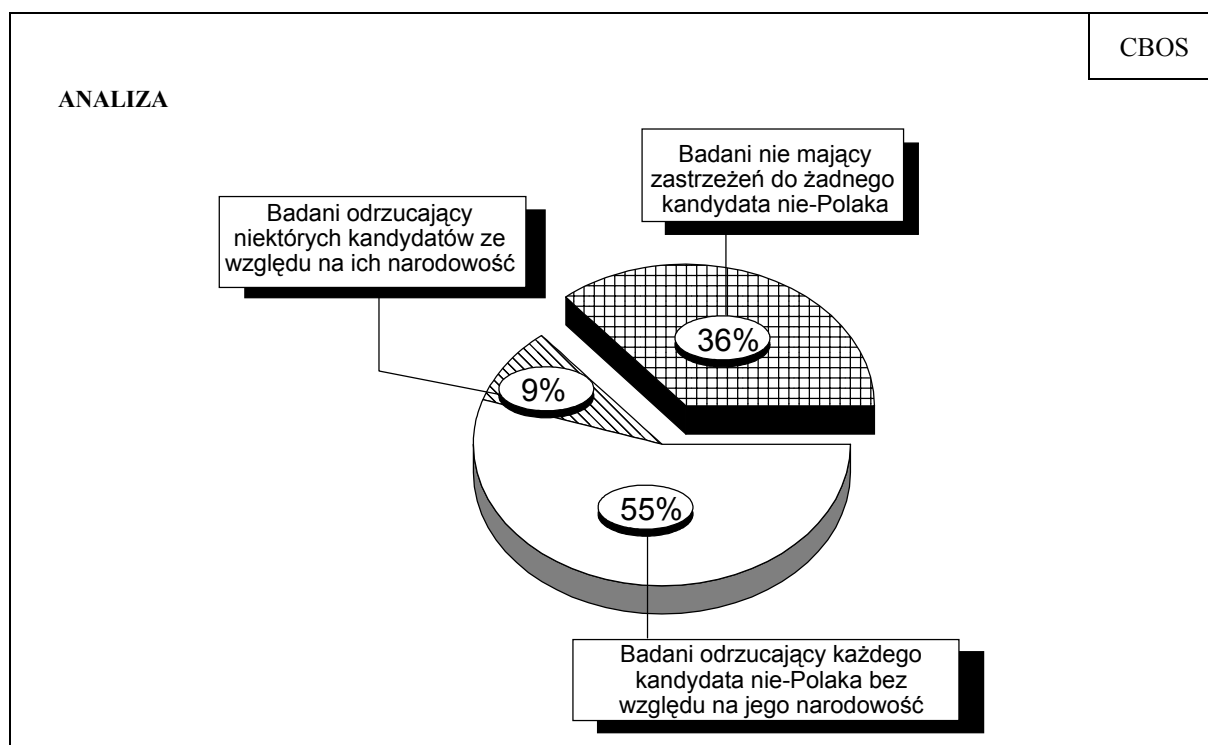
Pytanie o narodowość prezydenta może być traktowane jako pewien wskaźnik ogólniejszej postawy wobec etnicznej inności i jej politycznego miejsca we własnym kraju. W istocie jest to bowiem pytanie o kryteria wyboru reprezentantów i nadawania im społecznego mandatu. Czy osoba niepolskiego pochodzenia może sprawować najwyższy urząd w państwie i nas reprezentować czy też właśnie jako „obcy” z definicji nie powinien pełnić tego rodzaju funkcji? Ujmując rzecz historycznie, czy polityczne tradycje wielonarodowościowej Rzeczypospolitej funkcjonują jeszcze w politycznej mentalności Polaków czy też nie?

Tabela 1

w procentach

Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby prezydentem wybrana została osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia:		Na kogo głosował(a) Pan(i) w I turze wyborów prezydenckich?			
		Jacek Kuroń	Aleksander Kwaśniewski	Jan Olszewski	Lech Wałęsa
angielskiego	Tak	49	66	66	68
	Nie	51	32	31	30
	Trudno powiedzieć	-	2	3	1
białoruskiego	Tak	52	70	78	76
	Nie	48	28	21	23
	Trudno powiedzieć	-	2	2	1
niemieckiego	Tak	52	72	76	75
	Nie	48	27	23	24
	Trudno powiedzieć	-	1	1	1
litewskiego	Tak	50	69	79	75
	Nie	50	29	20	24
	Trudno powiedzieć	-	2	1	1
rosyjskiego	Tak	52	73	79	76
	Nie	48	26	20	23
	Trudno powiedzieć	-	1	1	1
żydowskiego	Tak	51	70	80	76
	Nie	49	28	20	23
	Trudno powiedzieć	-	2	1	2
czeskiego	Tak	50	72	76	74
	Nie	50	27	23	25
	Trudno powiedzieć	-	2	1	1
cygańskiego	Tak	52	73	81	77
	Nie	48	25	18	21
	Trudno powiedzieć	-	1	1	2
ukraińskiego	Tak	52	73	81	76
	Nie	48	26	18	23
	Trudno powiedzieć	-	1	1	1
amerykańskiego	Tak	48	68	67	71
	Nie	52	30	29	27
	Trudno powiedzieć	-	1	4	1

Wyniki analizy wskazują, że ponad połowa respondentów sądzi, iż nie może być mowy o tym, by osoba niepolskiego pochodzenia mogła objąć urząd prezydenta Polski. Natomiast ponad jedna trzecia badanych - zapewne zakładając, że narodowość nie jest na tym stanowisku najważniejsza - nie miałyby nic przeciwko temu, by prezydentem został obywatel polski narodowości niepolskiej.

Mniej niż co dziesiąty badany odrzuciłby niektórych kandydatów ze względu na ich narodowość. Natomiast ponad połowa społeczeństwa kieruje się nie tyle niechęcią do jakiejś konkretnej nacji, ile nie zaakceptowałaby żadnego kandydata nie-Polaka. Kandydaturę osoby reprezentującej mniejszość etniczną lub z innego kraju najwyraźniej odrzucają najstarsi respondenci, osoby w wieku 45-54 lata, a także mieszkańcy wsi oraz największych aglomeracji. Spośród grup społeczno-zawodowych narodowością kandydata w największym stopniu kierują się rolnicy, pracownicy umysłowi niższego szczebla, a także renciści i emeryci. Można zaobserwować pewne zróżnicowania regionalne: najłatwiej na kandydaturę nie-Polaka zgodziliby się mieszkańcy regionów zachodniego i środkowo-zachodniego, natomiast najwyraźniej dezawuuują ją osoby mieszkające w regionie wschodnim oraz południowo-zachodnim.

Ponieważ różnicowanie ludzi ze względu na pochodzenie nie należy do kanonu politycznej poprawności w państwie demokratycznym, stąd - jak można przypuszczać - odpowiedzi części badanych mają raczej deklaracyjny charakter. Częściowo uwidoczni się

to zapewne w zróżnicowaniach ocen w zależności od wykształcenia - im wyższy jego poziom, tym częściej ankietowani deklarują akceptację kandydata, niezależnie od jego pochodzenia, a rzadziej go odrzucają.

Poglądy polityczne różnicują postawy wobec „obcego” kandydata, choć w mniejszym stopniu niż można by przypuszczać. Osoby o orientacji prawicowej, podobnie jak badani nie umiejący sprecyzować swoich poglądów politycznych, nieco częściej odrzucają kandydata nie-Polaka oraz akceptują go rzadziej niż osoby deklarujące orientację lewicową bądź centrową.

Narodowość kandydata na prezydenta najbardziej liberalnie skłonni są traktować zwolennicy Unii Wolności oraz BBWR i SLD. Natomiast największą wagę do pochodzenia kandydata przywiązują, co dość oczywiste, sympatycy partii reprezentujących tzw. prawicę narodową (ZChN, RdR, Ruch III Rzeczypospolitej oraz Stronnictwo Wierności Rzeczypospolitej). Warto zauważyć, iż pochodzeniu kandydata większe niż przeciętnie znaczenie przypisują również potencjalne elektoraty PSL i Unii Pracy.

Tabela 2 w procentach

Na którą z poniższych partii najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach do Sejmu? N=830	Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby prezydentem wybrana została osoba, która jest obywatelem polskim niepolskiego pochodzenia?		
	Badani nie mający zastrzeżeń do kandydata nie-Polaka	Badani odrzucający niektórych kandydatów ze względu na ich narodowość	Badani odrzucający każdego kandydata nie-Polaka bez względu na jego narodowość
UW	46	15	39
SLD	44	11	45
BBWR	53	3	44
Pozostałe partie prawicy	34	15	51
NSZZ „S”	39	4	57
UP	32	8	61
PSL	29	5	66
Prawica narodowa (ZChN, RdR, RuchIII Rz)	20	6	74
Trudno powiedzieć	40	8	53

Przedstawione wcześniej zróżnicowania opinii o narodowości kandydata na prezydenta w zależności od decyzji podjętej w I turze wyborów prezydenckich uwidoczniają się jeszcze silniej, jeśli poglądy badanych dotyczące poszczególnych nacji przeanalizujemy zbiorowo.

Tabela 3 w procentach

Na kogo głosował(a) Pan(i) w I turze wyborów prezydenckich?	Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby prezydentem wybrana została osoba, która jest obywatelem polskim niepolskiego pochodzenia?		
	Badani nie mający zastrzeżeń do żadnego kandydata nie-Polaka	Badani odrzucający niektórych kandydatów ze względu na ich narodowość	Badani odrzucający każdego kandydata nie-Polaka bez względu na jego narodowość
Jacek Kuron	56	4	40
Aleksander Kwaśniewski	38	9	53
Lech Wałęsa	32	8	60
Waldemar Pawlak	37	2	61
Jan Olszewski	24	15	62
Osoby, które nie wzięły udziału w wyborach	38	11	51

Spośród elektoratów kandydatów mających w tych wyborach największe poparcie najsilniej wyróżniają się zwolennicy Jacka Kuronia. Ponad połowa jego sympatyków byłaby skłonna zaakceptować prezydenta niepolskiego pochodzenia. Elektorat Jacka Kuronia w najmniejszym stopniu może być podejrzewany o ksenofobię - spośród wyżej omawianych żadne inne kryterium, poza przynależnością do grona jego zwolenników, nie wyróżniło tak wyraźnie grupy badanych akceptujących kandydata o innym niż polskie pochodzeniu. Zapewne nie bez znaczenia pozostaje tu fakt, że w czasie kampanii wyborczej w nieoficjalnym dyskursie politycznym, choć nie tylko, właśnie jemu najczęściej przypisywano niepolskie pochodzenie. Jeśli osoby głosujące na Jacka Kuronia wyraźnie częściej niż przeciętnie deklarowały, że przywiązują małe znaczenie do pochodzenia kandydata, to można przypuszczać, że odrzucający jego kandydaturę częściej niż w przypadku innych kandydatów kierowali się właśnie tym kryterium. Może to oznaczać, że okazało się ono bardziej znaczące dla wyborczego wyniku Jacka Kuronia niż rezultatów innych kandydatów.

Kryterium pochodzenia nie miało tak dużego wpływu na wynik pomawianego również o „obcość” Aleksandra Kwaśniewskiego, głosowanie na niego przebiegało, jak się wydaje, według innego klucza.

Największe znaczenie do narodowości przyszłego prezydenta przywiązują zwolennicy Jana Olszewskiego. Prawie dwie trzecie jego wyborców odrzuca możliwość, by prezydentem III RP został Polak niepolskiego pochodzenia.

★

★

★

Narodowość kandydata na prezydenta jest dla Polaków sprawą ważną. Większość badanych nie zaakceptowałaby kandydata wywodzącego się z etnicznej mniejszości bądź pochodzącego z innego kraju. Wynika to nie tyle z niechęci do jakiejś konkretnej narodowości, ile - jak można przypuszczać - z przekonania, że urząd prezydenta RP powinien sprawować Polak. Stanowiska tego nie należy utożsamiać z ogólną niechęcią do obcych czy wprost z ksenofobią. Warto bowiem zauważyć, że w naszym pytaniu jednocześnie poruszona została kwestia narodowościowych sympatii Polaków oraz problem postrzegania urzędu prezydenta w systemie politycznym. W tym wypadku etnocentryzm oznacza jedynie, że - w opinii badanych - wśród innych kryteriów, jakie powinien spełniać kandydat na urząd prezydenta RP, narodowość jest jednym z czynników decydujących o możliwości piastowania najwyższej godności w państwie, kandydat nie-Polak zaś miałby - ich zdaniem - ograniczone możliwości zarówno rozpoznania, jak i zrozumienia interesów społecznych i narodowych większości obywateli Polski. Wydaje się, że w innych państwach narodowych, zbudowanych na ukształtowanym w Europie pojęciu narodu jako wspólnoty językowej i kulturowej, najwyższy urząd w państwie z racji zakresu władzy oraz kryterium reprezentatywności również podlega pod tym względem specjalnym prawom.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia angielskiego została wybrana prezydentem?

(%)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	53	12	10	23	2	1251
Płeć						
Mężczyźni	55	11	9	23	1	592
Kobiety	51	13	11	22	2	659
Wiek						
do 24 lat	45	8	17	27	3	171
25-34	46	18	11	24	1	225
35-44	55	12	10	21	2	282
45-54	58	9	8	22	2	205
55-64	49	15	10	24	1	164
65 lat i więcej	60	9	6	20	4	204
Miejsce zamieszkania						
Wieś	56	12	10	20	3	473
Miasto do 20 tys.	49	11	14	26	0	150
od 21 do 100 tys.	50	17	9	22	2	251
101-500 tys.	50	9	10	30	1	246
501 tys. i więcej mieszk.	57	12	12	17	3	131
Region						
Północny	57	10	13	18	3	156
Zachodni	37	14	12	32	4	144
Środkowozachodni	50	14	10	25	1	182
Środkowy	51	13	10	25	2	228
Wschodni	69	9	6	14	2	130
Południowo-wschodni	50	19	11	18	2	204
Południowo-zachodni	57	5	10	26	1	207
Wykształcenie						
Podstawowe	55	11	9	21	3	427
Zasadnicze zawodowe	53	14	11	20	2	355
Średnie	51	11	11	27	1	380
Wyższe	47	14	12	24	2	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	47	17	8	25	3	74
Prac. umysł. niż. szczebla	59	14	5	22	0	102
Pracownicy fiz.- umysł.	55	15	12	18	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	51	12	9	25	2	153
Robotnicy niewykwalifik.	51	15	10	23	0	71
Rolnicy	59	16	7	16	2	79
Prywatni przedsiębiorcy	52	11	16	21	0	45
Bierni zawodowo						
Renciści	59	8	10	21	2	163
Emeryci	55	12	8	23	3	245
Uczniowie i studenci	43	7	17	27	5	66
Bezrobotni	46	14	13	26	2	103
Gospodynie domowe i inni	46	10	19	22	3	95
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	58	15	8	17	1	125
Sektor państwowy	56	17	5	20	2	146
Sektor prywatny	50	10	11	29	0	207
Spółdzielczość	35	13	26	21	5	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	42	15	12	28	2	177
125 - 199	55	13	9	21	2	167
200 - 274	51	13	11	23	3	326
275 - 324	61	12	8	19	0	175
325 i powyżej	56	9	11	23	2	348
Ocena własnych war. mater.						
Złe	50	12	10	25	3	477
Średnie	55	12	11	21	1	564
Dobre	53	14	9	22	2	209
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	49	13	7	26	4	70
Raz w tygodniu	54	13	12	20	1	706
Kilka razy w roku	55	11	9	23	3	334
W ogóle nie uczestniczy	45	11	6	36	2	140
Poglądy polityczne						
Lewica	51	11	11	25	1	240
Centrum	51	15	11	22	2	334
Prawica	56	10	11	23	0	400
Trudno powiedzieć	53	13	8	21	4	277

Tabela 2. Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia białoruskiego została wybrana prezydentem?
(%)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	59	13	6	20	2	1251
Płeć						
Mężczyźni	60	12	6	20	1	592
Kobiety	57	15	6	20	2	659
Wiek						
do 24 lat	52	10	9	26	3	171
25-34	50	22	6	21	2	225
35-44	61	14	7	18	1	282
45-54	64	11	6	18	1	205
55-64	58	12	5	24	1	164
65 lat i więcej	67	9	4	16	3	204
Miejsce zamieszkania						
Wieś	61	13	6	18	2	473
Miasto do 20 tys.	57	9	6	28	0	150
od 21 do 100 tys.	54	19	6	19	2	251
101-500 tys.	58	12	6	23	1	246
501 tys. i więcej mieszk.	65	11	6	16	2	131
Region						
Północny	61	9	10	17	3	156
Zachodni	41	16	8	32	4	144
Środkowozachodni	53	15	8	23	1	182
Środkowy	56	14	5	23	2	228
Wschodni	74	11	3	12	0	130
Południowo-wschodni	61	20	4	14	1	204
Południowo-zachodni	65	8	6	20	2	207
Wykształcenie						
Podstawowe	61	12	6	18	2	427
Zasadnicze zawodowe	60	14	7	17	2	355
Średnie	57	14	5	24	1	380
Wyższe	51	17	7	23	2	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	52	18	5	25	1	74
Prac. umysł. niż. szczebla	62	16	1	21	0	102
Pracownicy fiz. - umysł.	58	16	8	18	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	56	15	8	19	2	153
Robotnicy niewykwalifik.	61	16	2	21	0	71
Rolnicy	62	18	4	13	2	79
Prywatni przedsiębiorcy	55	13	10	22	0	45
Bierni zawodowo						
Renciści	70	6	5	16	2	163
Emeryci	61	11	5	20	2	245
Uczniowie i studenci	48	10	11	24	6	66
Bezrobotni	51	14	8	25	2	103
Gospodynie domowe i inni	50	16	9	22	3	95
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	63	17	3	17	0	125
Sektor państwowy	61	17	3	18	1	146
Sektor prywatny	55	12	9	24	0	207
Spółdzielczość	44	22	3	26	5	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	50	17	7	23	2	177
125 - 199	62	12	6	19	1	167
200 - 274	57	13	6	22	2	326
275 - 324	67	11	7	15	0	175
325 i powyżej	61	12	6	20	2	348
Ocena własnych war. mater.						
Złe	57	12	7	22	2	477
Średnie	60	13	6	20	1	564
Dobre	57	17	5	18	3	209
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	55	15	4	20	6	70
Raz w tygodniu	60	14	7	18	1	706
Kilka razy w roku	60	13	5	21	2	334
W ogóle nie uczestniczy	52	10	6	30	2	140
Poglądy polityczne						
Lewica	54	11	9	24	2	240
Centrum	57	16	7	19	2	334
Prawica	62	12	6	21	1	400
Trudno powiedzieć	61	15	4	17	3	277

Tabela 3. Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia niemieckiego została wybrana prezydentem?

(%)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	59	13	6	20	2	1251
Płeć						
Mężczyźni	61	11	6	21	1	592
Kobiety	58	14	6	20	2	659
Wiek						
do 24 lat	55	9	9	25	3	171
25-34	50	20	7	22	1	225
35-44	61	14	6	18	1	282
45-54	67	9	6	17	1	205
55-64	58	13	5	24	1	164
65 lat i więcej	66	11	3	17	3	204
Miejsce zamieszkania						
Wieś	62	14	5	17	2	473
Miasto do 20 tys.	58	7	8	27	0	150
od 21 do 100 tys.	55	18	6	19	2	251
101-500 tys.	58	10	6	25	1	246
501 tys. i więcej mieszk.	64	12	6	16	2	131
Region						
Północny	64	6	11	16	2	156
Zachodni	44	17	6	30	4	144
Środkowo-zachodni	54	14	8	23	1	182
Środkowy	56	16	4	23	2	228
Wschodni	74	10	3	12	1	130
Południowo-wschodni	61	18	6	15	0	204
Południowo-zachodni	64	7	6	21	2	207
Wykształcenie						
Podstawowe	62	13	6	17	2	427
Zasadnicze zawodowe	61	15	5	17	2	355
Średnie	57	11	7	25	1	380
Wyższe	52	13	7	27	1	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	49	15	5	31	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	66	12	1	21	0	102
Pracownicy fiz.- umysł.	58	16	8	18	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	59	13	7	20	2	153
Robotnicy niewykwalifik.	65	13	2	20	0	71
Rolnicy	62	19	3	13	2	79
Prywatni przedsiębiorcy	55	11	12	22	0	45
Bierni zawodowo						
Renciści	68	6	7	17	2	163
Emeryci	61	13	4	20	2	245
Uczniowie i studenci	52	8	14	22	5	66
Bezrobotni	54	14	8	23	2	103
Gospodynie domowe i inni	50	20	7	21	3	95
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	65	14	3	18	0	125
Sektor państwowy	63	14	3	18	1	146
Sektor prywatny	54	12	9	25	0	207
Spółdzielczość	50	15	3	26	5	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	50	19	6	23	1	177
125 - 199	63	13	6	18	1	167
200 - 274	57	14	6	21	2	326
275 - 324	67	9	7	16	0	175
325 i powyżej	61	10	6	20	1	348
Ocena własnych war. mater.						
Złe	59	12	6	21	2	477
Średnie	61	13	6	19	1	564
Dobre	56	15	5	20	3	209
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	58	14	5	20	4	70
Raz w tygodniu	60	14	7	18	1	706
Kilka razy w roku	62	10	5	20	2	334
W ogóle nie uczestniczy	49	12	5	31	2	140
Poglądy polityczne						
Lewica	57	13	6	23	1	240
Centrum	58	14	7	19	2	334
Prawica	62	10	6	21	1	400
Trudno powiedzieć	60	15	4	18	3	277

Tabela 4. Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia litewskiego została wybrana prezydentem?

(%)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	58	14	6	20	2	1251
Płeć						
Mężczyźni	60	11	7	20	2	592
Kobiety	57	15	6	20	2	659
Wiek						
do 24 lat	50	12	10	26	3	171
25-34	49	23	6	21	1	225
35-44	60	14	6	18	2	282
45-54	64	9	8	18	1	205
55-64	57	12	6	23	2	164
65 lat i więcej	66	10	4	17	3	204
Miejsce zamieszkania						
Wieś	61	13	6	18	2	473
Miasto do 20 tys.	56	11	8	26	0	150
od 21 do 100 tys.	53	20	6	19	2	251
101-500 tys.	56	11	7	25	1	246
501 tys. i więcej mieszk.	63	11	6	16	4	131
Region						
Północny	63	8	10	16	3	156
Zachodni	41	15	8	32	4	144
Środkowozachodni	53	14	10	23	1	182
Środkowy	55	15	5	22	2	228
Wschodni	74	10	4	11	0	130
Południowo-wschodni	60	19	4	15	1	204
Południowo-zachodni	62	11	6	19	2	207
Wykształcenie						
Podstawowe	61	12	6	18	3	427
Zasadnicze zawodowe	60	15	6	17	2	355
Średnie	55	13	6	25	1	380
Wyższe	50	14	10	25	1	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	50	17	7	26	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	61	15	1	22	0	102
Pracownicy fiz.- umysł.	58	16	8	18	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	56	15	8	19	2	153
Robotnicy niewykwalifik.	60	15	5	19	1	71
Rolnicy	64	17	3	13	2	79
Prywatni przedsiębiorcy	55	13	8	22	2	45
Bierni zawodowo						
Renciści	68	7	5	17	3	163
Emeryci	61	11	5	20	2	245
Uczniowie i studenci	42	15	13	25	5	66
Bezrobotni	55	14	9	21	2	103
Gospodynie domowe i inni	49	18	8	22	3	95
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	61	18	4	17	0	125
Sektor państwowy	62	16	3	17	1	146
Sektor prywatny	54	11	9	25	1	207
Spółdzielczość	44	22	3	26	5	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	50	19	8	22	1	177
125 - 199	61	13	6	19	2	167
200 - 274	57	15	5	22	2	326
275 - 324	66	12	7	14	0	175
325 i powyżej	59	10	8	21	2	348
Ocena własnych war. mater.						
Złe	57	13	7	21	2	477
Średnie	60	13	6	19	2	564
Dobre	56	16	6	19	3	209
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	57	15	3	21	4	70
Raz w tygodniu	59	15	7	18	1	706
Kilka razy w roku	60	12	6	20	3	334
W ogóle nie uczestniczy	50	12	5	30	2	140
Poglądy polityczne						
Lewica	54	11	9	24	1	240
Centrum	56	16	7	19	2	334
Prawica	61	11	6	21	1	400
Trudno powiedzieć	60	16	4	17	4	277

Tabela 5. Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia rosyjskiego została wybrana prezydentem?

(%)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	61	12	5	19	2	1251
Płeć						
Mężczyźni	62	12	5	20	1	592
Kobiety	61	13	5	19	2	659
Wiek						
do 24 lat	58	8	7	24	3	171
25-34	52	21	6	20	1	225
35-44	62	13	6	18	1	282
45-54	66	10	5	17	2	205
55-64	61	11	4	23	1	164
65 lat i więcej	69	9	3	17	3	204
Miejsce zamieszkania						
Wieś	63	12	4	17	3	473
Miasto do 20 tys.	60	6	7	26	0	150
od 21 do 100 tys.	56	19	5	18	2	251
101-500 tys.	59	11	6	23	1	246
501 tys. i więcej mieszk.	67	11	5	15	2	131
Region						
Północny	67	7	9	14	4	156
Zachodni	45	15	5	31	4	144
Środkowozachodni	54	14	8	23	1	182
Środkowy	60	12	4	22	2	228
Wschodni	74	11	2	12	0	130
Południowo-wschodni	63	19	2	14	1	204
Południowo-zachodni	66	8	5	19	2	207
Wykształcenie						
Podstawowe	64	11	5	17	3	427
Zasadnicze zawodowe	63	14	5	17	2	355
Średnie	59	11	5	24	1	380
Wyższe	53	16	7	22	1	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	54	18	5	24	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	65	14	1	21	0	102
Pracownicy fiz. - umysł.	59	16	7	18	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	58	13	9	19	2	153
Robotnicy niewykwalifik.	62	16	2	20	0	71
Rolnicy	65	16	3	13	2	79
Prywatni przedsiębiorcy	57	12	6	22	2	45
Bierni zawodowo						
Renciści	72	5	5	16	2	163
Emeryci	63	11	4	20	2	245
Uczniowie i studenci	57	6	11	20	6	66
Bezrobotni	56	13	8	22	2	103
Gospodynie domowe i inni	54	17	3	22	3	95
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	65	15	3	17	0	125
Sektor państwowy	63	15	3	17	1	146
Sektor prywatny	56	12	8	24	0	207
Spółdzielczość	47	19	3	26	5	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	52	16	7	23	2	177
125 - 199	64	12	5	18	1	167
200 - 274	60	12	4	21	2	326
275 - 324	67	11	7	15	0	175
325 i powyżej	63	11	5	19	2	348
Ocena własnych war. mater.						
Złe	59	12	5	21	2	477
Średnie	63	12	5	19	1	564
Dobre	61	14	5	17	3	209
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	60	12	3	21	4	70
Raz w tygodniu	62	14	5	18	1	706
Kilka razy w roku	64	10	5	19	2	334
W ogóle nie uczestniczy	53	11	5	30	2	140
Poglądy polityczne						
Lewica	56	13	6	23	1	240
Centrum	59	15	6	19	2	334
Prawica	65	9	5	20	1	400
Trudno powiedzieć	64	14	3	16	4	277

Tabela 6. Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia żydowskiego została wybrana prezydentem?

(%)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	60	13	6	20	2	1251
Płeć						
Mężczyźni	61	12	6	21	1	592
Kobiety	59	14	6	19	2	659
Wiek						
do 24 lat	54	9	9	25	3	171
25-34	50	21	6	22	1	225
35-44	62	14	6	16	1	282
45-54	65	9	5	19	2	205
55-64	57	12	4	25	1	164
65 lat i więcej	69	9	3	17	3	204
Miejsce zamieszkania						
Wieś	64	11	5	18	3	473
Miasto do 20 tys.	55	11	8	26	0	150
od 21 do 100 tys.	55	19	5	18	2	251
101-500 tys.	57	10	6	26	2	246
501 tys. i więcej mieszk.	63	14	7	13	2	131
Region						
Północny	63	9	9	15	4	156
Zachodni	46	12	6	32	4	144
Środkowozachodni	52	14	8	25	1	182
Środkowy	59	13	4	22	2	228
Wschodni	75	9	3	12	0	130
Południowo-wschodni	61	21	4	13	1	204
Południowo-zachodni	63	9	5	21	2	207
Wykształcenie						
Podstawowe	63	11	5	18	3	427
Zasadnicze zawodowe	62	15	5	17	2	355
Średnie	55	13	7	24	1	380
Wyższe	52	14	9	25	1	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	51	16	5	27	2	74
Prac. umysł. niż. szczebla	61	17	1	19	1	102
Pracownicy fiz. - umysł.	59	12	14	15	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	57	14	9	19	2	153
Robotnicy niewykwalifik.	59	18	2	21	0	71
Rolnicy	65	16	3	13	2	79
Prywatni przedsiębiorcy	57	15	6	22	0	45
Bierni zawodowo						
Renciści	69	8	5	16	3	163
Emeryci	62	11	3	22	2	245
Uczniowie i studenci	49	7	14	24	5	66
Bezrobotni	56	13	8	22	2	103
Gospodynie domowe i inni	56	15	5	20	3	95
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	61	18	4	15	2	125
Sektor państwowy	63	16	3	18	1	146
Sektor prywatny	55	11	9	26	0	207
Spółdzielczość	39	26	9	21	5	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	51	18	7	23	2	177
125 - 199	66	11	4	17	1	167
200 - 274	58	13	5	22	3	326
275 - 324	66	10	8	16	0	175
325 i powyżej	60	12	6	20	2	348
Ocena własnych war. mater.						
Złe	59	13	5	21	2	477
Średnie	60	13	6	19	2	564
Dobre	59	13	6	20	3	209
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	59	14	3	21	4	70
Raz w tygodniu	61	15	6	18	2	706
Kilka razy w roku	62	9	6	20	2	334
W ogóle nie uczestniczy	50	12	6	31	2	140
Poglądy polityczne						
Lewica	58	10	6	25	1	240
Centrum	55	16	9	18	2	334
Prawica	64	10	5	21	1	400
Trudno powiedzieć	61	16	2	16	4	277

Tabela 7. Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia czeskiego została wybrana prezydentem?

(%)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	59	13	7	20	2	1251
Płeć						
Mężczyźni	60	11	6	21	1	592
Kobiety	57	15	7	19	2	659
Wiek						
do 24 lat	51	9	12	25	3	171
25-34	49	21	6	23	1	225
35-44	60	14	7	17	1	282
45-54	66	9	6	18	2	205
55-64	58	12	5	24	1	164
65 lat i więcej	66	10	4	16	4	204
Miejsce zamieszkania						
Wieś	61	13	6	17	3	473
Miasto do 20 tys.	55	9	9	27	0	150
od 21 do 100 tys.	54	18	7	20	2	251
101-500 tys.	56	11	7	25	1	246
501 tys. i więcej mieszk.	65	13	5	14	3	131
Region						
Północny	62	8	10	17	2	156
Zachodni	43	16	7	29	4	144
Środkowozachodni	53	14	9	24	1	182
Środkowy	55	15	5	23	2	228
Wschodni	74	10	4	11	0	130
Południowo-wschodni	62	21	5	12	0	204
Południowo-zachodni	62	6	7	23	3	207
Wykształcenie						
Podstawowe	62	12	6	17	3	427
Zasadnicze zawodowe	59	15	6	18	2	355
Średnie	56	12	7	25	1	380
Wyższe	51	16	9	23	1	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	50	17	6	27	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	63	17	1	19	0	102
Pracownicy fiz.- umysł.	58	15	11	17	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	57	13	9	20	2	153
Robotnicy niewykwalifik.	58	15	4	23	0	71
Rolnicy	62	17	4	13	3	79
Prywatni przedsiębiorcy	57	15	6	22	0	45
Bierni zawodowo						
Renciści	69	5	6	17	2	163
Emeryci	61	12	4	20	2	245
Uczniowie i studenci	48	7	18	22	5	66
Bezrobotni	53	14	8	24	2	103
Gospodynie domowe i inni	50	17	9	21	3	95
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	62	17	4	17	0	125
Sektor państwowy	61	16	5	18	1	146
Sektor prywatny	56	12	7	25	0	207
Spółdzielczość	38	13	14	29	5	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	49	18	7	23	1	177
125 - 199	60	12	9	18	1	167
200 - 274	57	14	5	22	3	326
275 - 324	65	10	7	17	1	175
325 i powyżej	62	11	7	19	2	348
Ocena własnych war. mater.						
Złe	57	13	7	21	2	477
Średnie	61	13	6	19	1	564
Dobre	55	16	6	20	3	209
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	57	15	4	21	4	70
Raz w tygodniu	59	14	8	18	2	706
Kilka razy w roku	62	11	6	20	2	334
W ogóle nie uczestniczy	48	13	5	31	2	140
Poglądy polityczne						
Lewica	56	12	7	23	2	240
Centrum	56	15	8	19	2	334
Prawica	62	11	6	20	1	400
Trudno powiedzieć	58	15	5	18	4	277

Tabela 8. Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia cygańskiego została wybrana prezydentem?

(%)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	62	12	5	19	2	1251
Płeć						
Mężczyźni	64	10	5	20	2	592
Kobiety	60	15	5	18	2	659
Wiek						
do 24 lat	60	8	7	23	3	171
25-34	52	20	6	21	1	225
35-44	63	14	5	17	1	282
45-54	68	9	5	17	1	205
55-64	60	11	4	23	2	164
65 lat i więcej	70	10	1	15	4	204
Miejsce zamieszkania						
Wieś	65	12	4	17	2	473
Miasto do 20 tys.	60	7	6	27	0	150
od 21 do 100 tys.	57	19	4	18	2	251
101-500 tys.	59	10	6	23	2	246
501 tys. i więcej mieszk.	67	13	4	13	3	131
Region						
Północny	67	7	8	14	4	156
Zachodni	50	13	4	30	4	144
Środkowozachodni	55	13	7	24	1	182
Środkowy	59	15	3	21	2	228
Wschodni	75	11	3	11	0	130
Południowo-wschodni	64	20	3	13	0	204
Południowo-zachodni	67	7	5	19	2	207
Wykształcenie						
Podstawowe	66	11	4	17	3	427
Zasadnicze zawodowe	63	14	4	17	2	355
Średnie	58	12	5	24	1	380
Wyższe	55	13	10	20	1	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	54	15	5	24	2	74
Prac. umysł. niż. szczebla	66	15	1	18	0	102
Pracownicy fiz. - umysł.	58	15	8	19	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	58	15	7	18	2	153
Robotnicy niewykwalifik.	64	15	2	18	0	71
Rolnicy	67	15	3	13	2	79
Prywatni przedsiębiorcy	59	11	6	22	2	45
Bierni zawodowo						
Renciści	73	5	4	16	2	163
Emeryci	64	11	3	18	3	245
Uczniowie i studenci	58	5	11	20	6	66
Bezrobotni	55	15	7	23	1	103
Gospodynie domowe i inni	54	18	3	22	3	95
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	66	16	2	15	1	125
Sektor państwowy	63	16	3	17	1	146
Sektor prywatny	57	11	8	24	0	207
Spółdzielczość	47	19	3	26	5	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	53	15	6	24	2	177
125 - 199	67	12	4	17	1	167
200 - 274	60	14	4	21	2	326
275 - 324	69	9	5	17	0	175
325 i powyżej	64	11	6	17	2	348
Ocena własnych war. mater.						
Złe	62	12	4	20	2	477
Średnie	63	13	5	18	2	564
Dobre	58	14	6	19	3	209
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	59	13	2	21	5	70
Raz w tygodniu	63	14	5	17	1	706
Kilka razy w roku	64	10	6	18	2	334
W ogóle nie uczestniczy	54	11	2	31	2	140
Poglądy polityczne						
Lewica	61	11	5	21	1	240
Centrum	59	15	6	18	2	334
Prawica	64	10	6	20	1	400
Trudno powiedzieć	64	14	2	16	4	277

Tabela 9. Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia ukraińskiego została wybrana prezydentem?

(%)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	62	12	5	19	2	1251
Płeć						
Mężczyźni	63	11	5	19	1	592
Kobiety	60	14	5	19	2	659
Wiek						
do 24 lat	57	8	7	25	3	171
25-34	52	21	6	21	1	225
35-44	63	13	5	17	1	282
45-54	67	9	5	17	1	205
55-64	60	12	5	22	1	164
65 lat i więcej	70	10	2	16	3	204
Miejsce zamieszkania						
Wieś	65	12	4	17	2	473
Miasto do 20 tys.	59	7	6	27	0	150
od 21 do 100 tys.	57	18	4	19	2	251
101-500 tys.	60	10	5	23	1	246
501 tys. i więcej mieszk.	66	13	6	13	2	131
Region						
Północny	65	8	8	15	4	156
Zachodni	48	14		31	4	144
Środkowo-zachodni	55	13	7	24	1	182
Środkowy	58	14	5	21	2	228
Wschodni	75	10	3	11	0	130
Południowo-wschodni	64	20		13	0	204
Południowo-zachodni	68	6	5	20	2	207
Wykształcenie						
Podstawowe	65	11	5	17	2	427
Zasadnicze zawodowe	64	13	4	17	2	355
Średnie	58	13	4	24	1	380
Wyższe	52	15	11	20	1	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	53	16	6	25	0	74
Prac. umysł. niż. szczebla	63	17	1	19	0	102
Pracownicy fiz.- umysł.	58	15	8	19	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	59	13	7	19	2	153
Robotnicy niewykwalifik.	65	13	2	20	0	71
Rolnicy	67	15	3	13	2	79
Prywatni przedsiębiorcy	59	11	6	22	2	45
Bierni zawodowo						
Renciści	73	5	4	16	2	163
Emeryci	64	12	4	18	2	245
Uczniowie i studenci	53	7	11	22	6	66
Bezrobotni	56	13	7	23	1	103
Gospodynie domowe i inni	54	18	3	22	3	95
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	64	16	3	17	0	125
Sektor państwowy	62	16	3	17	1	146
Sektor prywatny	57	11	8	24	0	207
Spółdzielczość	52	13	3	26	5	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	52	17	6	23	2	177
125 - 199	67	11	4	17	1	167
200 - 274	59	14	4	21	2	326
275 - 324	67	10	6	16	0	175
325 i powyżej	64	10	6	18	2	348
Ocena własnych war. mater.						
Złe	61	12	4	21	2	477
Średnie	63	12	5	18	1	564
Dobre	59	15	6	18	3	209
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	56	16	3	21	4	70
Raz w tygodniu	63	14	5	17	1	706
Kilka razy w roku	64	9	6	19	2	334
W ogóle nie uczestniczy	52	12	3	30	2	140
Poglądy polityczne						
Lewica	59	11	5	23	1	240
Centrum	58	15	7	18	2	334
Prawica	64	10	5	20	1	400
Trudno powiedzieć	65	14	2	16	3	277

Tabela 10. Czy miał(a)by Pan(i) coś przeciwko temu, aby osoba, która jest obywatelem polskim pochodzenia amerykańskiego została wybrana prezydentem? (%)

	Tak	Raczej tak	Raczej nie	Nie	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	55	12	8	23	2	1251
Płeć						
Mężczyźni	56	10	8	24	2	592
Kobiety	54	13	9	21	2	659
Wiek						
do 24 lat	45	10	9	33	3	171
25-34	47	18	9	25	1	225
35-44	57	12	10	19	2	282
45-54	64	8	9	19	1	205
55-64	53	12	8	25	2	164
65 lat i więcej	64	10	5	18	3	204
Miejsce zamieszkania						
Wieś	59	11	8	20	2	473
Miasto do 20 tys.	51	9	10	30	0	150
od 21 do 100 tys.	52	17	8	19	3	251
101-500 tys.	52	10	8	29	2	246
501 tys. i więcej mieszk.	59	11	9	18	2	131
Region						
Północny	59	7	10	20	4	156
Zachodni	41	14	8	33	4	144
Środkowo-zachodni	53	12	10	25	1	182
Środkowy	53	14	7	23	2	228
Wschodni	70	9	5	15	1	130
Południowo-wschodni	54	19	9	17	1	204
Południowo-zachodni	58	6	9	25	2	207
Wykształcenie						
Podstawowe	58	11	9	19	3	427
Zasadnicze zawodowe	56	12	8	20	3	355
Średnie	53	11	8	27	1	380
Wyższe	48	15	10	26	1	89
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	47	18	5	29	1	74
Prac. umysł. niż. szczebla	60	15	3	21	0	102
Pracownicy fiz.- umysł.	58	13	11	18	0	57
Robotnicy wykwalifikowani	52	11	11	23	3	153
Robotnicy niewykwalifik.	54	13	9	24	0	71
Rolnicy	60	18	6	14	2	79
Prywatni przedsiębiorcy	52	13	8	25	2	45
Bierni zawodowo						
Renciści	63	5	11	18	3	163
Emeryci	59	11	6	21	2	245
Uczniowie i studenci	40	11	15	29	6	66
Bezrobotni	51	10	9	29	1	103
Gospodynie domowe i inni	49	14	8	27	3	95
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	61	16	5	18	1	125
Sektor państwowy	59	16	6	17	2	146
Sektor prywatny	50	9	10	30	0	207
Spółdzielczość	35	13	17	29	5	27
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 125 zł	46	14	11	28	2	177
125 - 199	58	10	8	21	2	167
200 - 274	52	14	6	25	2	326
275 - 324	64	9	9	17	1	175
325 i powyżej	58	10	9	21	2	348
Ocena własnych war. mater.						
Źle	54	10	9	25	2	477
Średnie	57	12	8	21	1	564
Dobre	52	16	8	21	3	209
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	53	13	6	24	4	70
Raz w tygodniu	56	13	9	20	2	706
Kilka razy w roku	58	9	8	22	2	334
W ogóle nie uczestniczy	45	12	5	35	3	140
Poglądy polityczne						
Lewica	54	9	9	26	1	240
Centrum	54	13	9	22	2	334
Prawica	57	11	8	22	1	400
Trudno powiedzieć	55	14	7	21	4	277